სახალხო გაზეთი

№ 159 ამშაბათი 16 ნოემბერი, 1910 წ. წელიწადი

ფასი: ბეჭდვითი ტიპ. 15 ს., ეკანასკნელზე—10 კაპ. ხელნაწერ ადგილებიდან ეკანასკნელ გვერდზე 10 კაპ. ... ფასი: ტიპ. ... 20 კაპ., ეკანასკ.—10 კაპ. სამკლოვიარო განცხადებისა დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო ... 4 სასათამდე ... 3 4 მ., საათის შემდეგ მეტი ეღირება

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და ე. მეტცლ და ამხ-ების განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიდეს ქ., ს. სიტოკისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მორსკაია 11, ვარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—პირველის მოედანი

ბელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთის“ რედაქციაში. ... ყველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 ... 3-მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ბელ მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება, დაუბეჭდავ მცირე წერილებს და კორესპონდენციებს ხელ არ ინახავენ, ინახავენ ერთის თვით მხოლოდ ... წერილებ და მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ... ყველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა დილის 10 საათიდან ნამუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქციის ადრესი: ტფილისი დიდი ვანქის ქ. N 12.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Большая Ванкская ул., N 12, Семену Пашалишвили.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური.

დამატებითი ნომერი (ყვირილა) 7 კაპ.

ეთვალ-ყურადღებიანი საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა

ამ წლის 7 მაისიდან გამოდის

ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო

სახალხო გაზეთი

ყოველ-დღიურ გამოცემის გარდა გაზეთს ექმნება კვირეული

სურათებიანი დამატება

გაზეთის ფასი დამატებიანა: წლით როგორც ქალაქში ისე ქალაქ გარედ ღირს 8 მან. 50 კ., ნახევარი წლით—4 მან. 80 კაპ., ერთი თვით—80 კაპ.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ ყოველ თვის პირველ რიცხვიდან.

* * * * ხელის-მოწერათა საყურადღებოდ * * * *

კანტორა აცხადებს, რომ გაზეთის ყოველ მიუღებლობაზე ხელისმოწერმა უნდა აცნობოს ხოლმე, რათა ყურადღება მიაქციოს გაზეთის წესიერად მიღებას.

„სახალხო გაზეთის“ კანტორა ღია ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და ნამუადღევის 5 საათიდან 7 საათამ.

წერილები და ფული უნდა გამოიგზავნოს ამ ადრესით: Тифлисъ, Большая Ванкская ул., № 12, Семену Пашалишвили.

ქართული თეატრი

სამშაბათს 16 ნოემბერს,

შ. ა. მიქელაძის გამგებლობით გამართულ იქნება

სალიტერატურო სამხატვრო

საღამო-მეჯლისი

ოთხ განყოფილებად:

I ლექცია კიტა აბაშიძისა:

ქართული რომანტიული ლირიკის დასაწყისი—ალ. ჭავჭავაძე.

ქართველი მგოსნები მე XIX საუკუნისა, ცხოველ სურათად.

აკაკი, ვაჟა-ფშაველა და ქართველი მგოსნების გრიმში და ტანსაცმლებში წაიკითხავენ მათივე ლექსებს.

მონაწილეობენ: აკაკი, ვაჟა-ფშაველა. ალექსი-მეხუბეილი, არდელი, გამყრელიძე, გრიშამაშვილი, გუნია, ზარდალიმაშვილი, მგალობლიშვილი, მესხი, მდივანი, შალიკაშვილი. სურათს დასდგამს ვ. შალიკაშვილი.

III ვოკალურ ლიტერატურული

ქართული რომანსები, ქართული სიმღერები, მელოდეკლამაციანი სალამურით, ლექსები, იმპრეზული და ეპრაული სცენები და სახუმარო კუპლეტები.

მონაწილეობენ: ქ-ნნი: ამირაჯიბი (ტრიო), დავითაშვილი და ბ-ნნი აბაშიძე, გრიშამაშვილი, ზარდალიმაშვილი, გ. კანდელაკი, (ბარიტონი), დ. მესხი, მელდინეთ-უზუნესი, (პიანინო) მდივანი. ამ განყოფილებაში ვ. აბაშიძე მესრულებს სახუმარო კუპლეტებს „606“.

IV „დარისპანის გასაჭირი“

იმერული სცენა 1 მოქ. დ. კლდიაშვილისა.

მონაწილეობენ: ქ-ნნი ლოლუა, ჩერქეზიშვილი, შოთაძე, ჯავახიშვილი. ბ-ნნი: გუნია, ზარდალიმაშვილი, მალიკაშვილი.

დასაწყისი საღ. 8 საათზე. რეჟისორი ვ. შალიკაშვილი.

ქ. გათოლმეი

სოლაპნის ამხ. და მ. გაჩეჩილაძის გამოცემული **კალენდრების** აგენტი—ბირგი მაზარაძე. მის მეტს ბათომში, როგორც კიდლის კალენდარი აგრეთვე ჯიბისა არავის ექნება გასაყიდი. მსურველს ვთხოვთ მიმართონ ბათომში **გიორგი მახარაძეს.** (3—219—1)

რ. ა. პოლიტუგალოვისა

ჩამოვიდა და მოიტანა ვარშავიდან, ოდესიდან და პეტერბურგიდან

დიდ ქალი

ქალებისა და ბავშვების ზედა ტანისამოსი და კოსტიუმები,

იუბკები, ზედა და ქვედა და ხალათები

კაბების აუარებელი პალტოები, კოსტიუმები, წვიმის დროს სატარებელი პალტოები და ნამოსასხამები, სახლიდან წამოსასხამები და აგრეთვე ბავშვების პალტო და კოსტიუმები. რადგანაც ყველა ზემოხსენებული საქონელი გადმოცემული მაქვს საკომისიოდ, ამიტომ იაფად იყიდება, ვიდრე სხვა მაღაზიებში.

ვინც ჩემგან იყიდის, ძალიან კმაყოფილი დარჩება. მაღაზია მოთავსებულია ნიკოლოზის ზიდზე «ფაბრიჩნი მაღაზიის» ფირმის ქვეშ. N N 24—25. (50—57—38)

მოითხოვეთ გუნებრივი

კახური ღვინოები

თავ. ალექ. მ. ჯორჯაძისა და ამხ.-ს.

საკუთარ ვენახებიდან.

აწყობი მიხეილის პროსპექტზე, სახლი № 86; აგრეთვე ისყიდება საუკეთესო მაღაზიებსა და რესტორანებში ხელმისაწვდომ ფასად. (30—186—9)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

გაფართოებულია და სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით.

განსაკუთრებითი საშობიარო განყოფილება.

ქსენიევის ქუჩა, საკუთარი სახლები № 7, „ვეტიცელის“ სასტუმროსთან. ტელეფონი № 590.

სტაციონარულ ავადმყოფთა მიღება ყოველთვის შეიძლება, დღეც და ღამეც.

საამბულატორო ავადმყოფებს მიიღებენ სპეციალისტი ექიმები:

ლამბაშიძე ვ. დ.: შინ. და ... ბავ. ყოველ-დღე; გარდა კვირისა 11—12 საათ.

ბენდელიანი ბ. ბ. ნერ. და ელექ., ... 10½—11 ს.

ბენსვეტოვი ვ. მ. შინ., ორშ., ოთხშ., პარას. 1—2 ს.

ბურკა ვ. ბ. შინაგ. შაბ. 1—2 ს. და კვირას 11—12 საათ.

ბუხსელიშვილი ვ. ს.—თვალისა, ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½ ნახ. ს.

ბერეზოვსკი ბ. ბ. ... 10—12 ს.

ბაბოვი ვ. ბ. ... 2—2-ნახ. ს.

ბოლოლეგსკი ბ. ბ. ... 9—11 ს.

ბ. ... ... 9—10 ს.

ბ. ... ... 9—11 ...

ბ. ... ... 9—11 ...

ბ. ... ... 9—11 ...

არ ივიწყებს თავის მოამაგე, ერთგულ შვილებს. მოვა დრო, როდესაც ერი გაგიხსენებს წმინდის გრძნობით და ღირსეულის პატივისცემით ცხოვრების იმ მესვეურებთან ერთად, რომელთაც შენსავით ქვეყნის სამსახურს შეალიეს ძალღონე.

ერეთი პატივის-მცემელი.

ᲓᲔᲙᲔᲨᲔᲑᲘ

(ბიერ. დეპეშათა სააგენტოსაგან)

14—15ნოემბერი.

ᲡᲐᲖᲦᲕᲐᲠ-ᲒᲐᲠᲔᲓ

ვენა. ჩეხთა პარტია, პოლონელებისავით, ცალკე კლუბს იარსებს, პრეზიდენტად აირჩიეს „ახალგაზდა—ჩეხი“ ფიდლერი.

სტამბოლი. აქ ჩამოვიდნენ ბულგარიის რწმუნებულნი, ელჩის სარაფოვის მეთაურობით, და ფინანსთა მინისტრთან ოსმალეთ-ბულგარის სავაჭრო ხელშეკრულებაზე მოლაპარაკება გამართეს.

ლონდონი. ასკვიტმა, გოლლეში წარმოთქმულ სიტყვაში განაცხადა: ლიბერალთა პარტიას განზრახვა არა აქვს, რომ ქვეყნის მართვა-გამგეობა ერთ პალატას დაუქვემდებაროსო.

რიო-დე-ჟანეირო. აჯანყებულთა ერთმა გემმა „დეოდორომ“ თოფხანას ზარბაზნები დაუშინა. სხვა გემები, ამნისტიის გამოცხადებამდე, ზღვაში გავიდნენ.

გუშინ დეპუტატთა პალატაში მეტად აფორიაქებული კრება იყო; საქმე მუშტის-კრივამდე მივიდა.

რუანი. ნაფიც მსაჯულთა სასამართლომ, გაფიცვის წინააღმდეგ მოქმედ ბელადის მოკვლისათვის ერთს სიკვდილით დასჯა გადაუწყვიტა, სამს—კატორღა, 15—რვა-რვა წელიწადი.

პარიზი. მინისტრთა საბჭომ დაადგინა, რომ შემოტანილ არსებულ სიმინდზე გარდასახადი შეუცვლელად დასტოვოს.

ბუქარესტი. რადგანაც ოსმალეთში ხოლერა გაჩნდა, იქიდან ჩამოსულ მგზავრებს ექიმები სინჯავენ.

კანეია. აღმასრულებელ კომიტეტის პრეზიდენტად მთავრობის კანდიდატი კრიარისი აირჩიეს.

ᲑᲣᲔᲜᲝᲡ ᲐᲘᲡᲣᲡᲘ. ქარიშხალმა ათასამდე ხე მოჰგლიჯა, რამდენიმე კაცი მოჰკლა, ბევრი დაშავდა.

პრაგა. გაზეთების აზრით, ფიდლერის არჩევით, დროებითი წესები დამყარდა. „ნაროდნი სილტი“ აღნიშნავს, რომ ფიდლერი არასოდეს არა ყოფილა პოლიტიკურ პარტიის ხელმძღვანელი. კრამარჟის აურჩევლობით ეროვნული ინტერესი პირად ინტერესებს ამსხვერპლეს. მასარაკის გაზეთ „ჩასი“-ს აზრით, ახალი მდგომარეობა შეუწყნარებელია. „პარტიათა კავშირი ამბობს, რომ გუშინდელი ამბავი უსიამოვნო და მოულოდნელი შემთხვევა არისო და იმედოვნებს, რომ კრამარჟი კვლავ სათავეში მოექცევაო. „ნაროდნო-პოლიტიკა“ სასტიკად ილაშქრებს კრამარჟის წინააღმდეგ.

ვენა. გერმანული გაზეთები სიამოვნებით აღნიშნავენ კრამარჟის გაშავებას და კმაყოფილნი არიან ფინანსთა მინისტრად ნამყოფ ფიდლერის არჩევით. „ნეიე ფრაიე პრესე“ ამბობს, რომ კრამარჟის დამარცხებით, მთელ ნეოსლავიზმის ტენდენცია დამარცხდაო. ჩეხიისა და გერმანიის შეთანხმების იმედი ეხლა უფროა, რადგანაც კრამარჟი ამისი მოწინააღმდეგე იყო. სლავიანთა კავშირი ეხლა დაირღვევა, სლავიანთა ობსტრუქცია დაუძლურდაო. ჩეხთა ბანაკი გამოფიზიზლდა, იგი ფანტასტიურ ნეოსლავიზმის პოლიტიკას აღარ მისდევს და პრაქტიკულ გზას ადგებაო. ბინერტმა 16 ნოემბრისათვის ვენაში მოიწვია ჩეხებისა და გერმანელების ვაერთიანებული კონფერენცია.

სტამბოლი. არაბეთის შეიხი ასირ იმაიარი დირისი აჯანყდა, იემენისა და ოსმალეთ შუა ტელეგრაფის მავთულები დასწყვიტა; ისირის უმთავრეს ქალაქს გოეს ალყა შემოარტყა. ამ ქალაქში ოსმალეთის ხუთი ბატალიონია. ბაღდადის ვალიმ 7 ბატალიონი მიაშველა.

სპარსეთის რწმუნებულმა ხელმეორედ პროტესტი განუცხადა ოსმალეთის მთავრობას სპარსეთის მიწის მითვისებისათვის.

დემოკრატები და ლიბერალები ერთს ოპოზიციურ „თავისუფალ ხალხის პარტიად“ გაერთიანდნენ. და 60 დეპუტატი უკვე ჰყავთ.

თეირანი. ასტრაბადის გუბერნატორად პრინცი ამან-ქამლა-მირზა დანიშნეს, ყაზვინის გუბერნატორად — ტისაბულ-მულაკი, მუზაფერედინ-შაჰის მახლობელი.

სტამბოლი. თურქეთ ალბანიიდან ევანასკენელი 12 ბატალიონი გაიყვანეს, ზოგიერთ ადგილებში სამხედრო წესები დასტოვეს და მუსულმანებს იარაღს ურიგებენ. ეს ამბავი იმის მომასწავებელია, რომ ჯერ მშვიდობიანობა არ დამყარებულა.

ბერლინი. ლედებურგი განაცხადა: იმპერატორ ვილჰელმის უკანასკნელ სიტყვების გამო, სოციალისტები თხიულობენ, ისეთი კანონ-მდებლობა შემოიღონ, რომ იმპერატორის პირადის მოსაზრება სახელმწიფოებრივ-უფლებრივს საქმეების გადაწყვეტაში ადგილი არა ჰქონდეს. თუ იმპერატორისა ზრით, მშვიდობიანობის დამყარება მხოლოდ იარაღის ძალით შეიძლება, მაშინ იგი თავის მთავრობის წინააღმდეგ მიდის, იმ მთავრობისა, რომელიც ჰაგის კონფერენციაზე სცდილობდა მშვიდობიანობა მოლაპარაკებითა და მორიგებით უზრუნველეყო.

ლედებურგი ლევ ტოლსტოის იხსენიებს როგორც ომიანობის მოწინააღმდეგეს და რესპუბლიკანურ მმართველობას იცავს. იგი სიტყვას ასე ათავებს:

„ბოლოს და ბოლოს, მაინც მივაღწევთ ჩვენს რესპუბლიკანურს იდეალებსაო“. მემარჯვენეთა მხრივ ძლიერი უკმაყოფილება ისმის. კანცლერი ლედებურგს უპასუხებს და ამტკიცებს, რომ სოციალისტებს კონსტიტუციის მტრობა ახელმძღვანელებს. ლედებურგმა პარტიის სახელით ასე ცხადად და საჯაროდ დღეს პირველად წამოაყენა რესპუბლიკის მოთხოვნილება. კენიგსბურში ნათქვამ სიტყვაში იმპერატორს კონსტიტუციის საწინააღმდეგო რამ აზრი არ განუცხადებია, მხოლოდ ძლიერი ხაზი გაუსვა მონარქიულ პრინციპს, რომელიც შეკავშირებული იყო ღრმა სარწმუნოებრივის რწმენით, იგი ამტკიცებდა, რომ პრუსიის მეფეებს მეფობის ხარისხი ხალხის ხელით კი არ მიეღოთ, არამედ გოგენცოლერნთა გვარის მონარქთა დაუღალავის შრომით, რასაც მკვიდრთა მუყაითი მოღვაწეობაც ხელს უწყობდა და შეჰქმნეს პრუსიის ერი და პრუსიის სახელმწიფო. ამისათვის პრუსიის კონსტიტუცია ხალხის სუვერენიტეტს არა სცნობს. პრუსიის მეფეები ხალხის მიმართ თავის საკუთარის უფლებით არიან მეფენი. პრუსიის სახელმწიფოებრივობის საძირკველი პიროვნების პასუხისმგებლობა, დამოუკიდებლობა და მონარქთა უფლების თვით მეფობაა. ძველ-პრუსიულის წესით მეფის დაგვირგვინების დროს მიღებული იყო: „ეწეწევნითა ღვთისათა“, ახალი განსხვავდება; თუ მეფემ ეს აღნიშნა და ახსენა სინიდისი, რომელიც უნდა ხელმძღვანელობდეს დაგვირგვინების საქმეს, ამითი სურდა გამოეხატნა თავის უფლებათა და მოვალეობათა სისრულე. (მარჯვნივ უწოდებენ). კანცლერმა ბოლოსა სთქვა: მეფის მდგომარეობაზე ასეთ შეხედულობის მერე, მე კონსტიტუციის ვემყარები და ამ გზას დავიცავ, როგორც პოლიტიკურ რწმენის მუდამ ერთგული.

კონსერვატორთ ბელადებმა სთხოვეს კანცელერს, რომ მეფის წინააღმდეგ მან სოციალ-დემოკრატების ასეთი გალაშქრება ალაგმოს.

ნაციონალ-ლიბერალებმა მოსთხოვეს კანცლერს, იზრუნოს, რომ იმპერატორი ხიტყვების წარმოთქმას ერიდოს ხოლმე.

თავისუფალ მოაზრენი და სოციალ-დემოკრატები იმპერატორის სიტყვას სასტიკად ამათრახებენ რომ ამ ხ ლხის უკმაყოფილება ამ სიტყვებით იკვებებაო.

რიო-დე-ჟანეირო. საღამოს 7 საათზე აჯანყებული სამხედრო გემები მთავრობას დამორჩილდნენ. მთავრობისაგან განწესებული აფიცრები თანამდებობის აღსრულებას შეუდგნენ. მშვიდობიანობა დამყარდა.

ლონდონი. საღამო ხანზე მინისტრ ჩერჩილს მატარებელში სუფრაფისტეების მომხრეები დაეცნენ. მინისტრის თანამხლებელმა პოლიციელებმა იგინი შეიჩერეს. ხელჩართულ ბრძოლის შემდეგ რამდენიმე დამცემთაგანი დაატუსაღეს.

ნიუ-იორკი ნიუ ჯერსეის შტატში ქარხანას ცეცხლი ეოედო, 40 მუშა ქალი შიგ მოჰყვა და დაიღუპა. ამთგან 14 ფანჯრიდან გადმოხდა და დაიღუპენ.

ათინა. მთავრობა და საზოგადოების აზრი მეტად აღშფოთებულია, რომ კრეტოსზე ელლინთა მეფეს სახელით გაიხსა საერო კრება. საბერძნეთს განზრახვა აქვს კრიტსა, ოსმალეთსა და მის მფარველ სახელმწიფოებს თავდაჰერით მოექცნენ. ოსმალეთის პროტესტმა გავლენა ვერ იქონია

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘ

მოსკოვი. ქალაქის უფროსმა „რუსკიე ვედომოსტის“ რედაქტორი 500 მანეთით დააჯარიმა, №—259 მოთავსებულ ყალბ ცნობებისა გამო, ვითომ იარაღის ჩამომსხმელ ქარხანაში მუშაობა შეეჩერებინოთ. ქალაქის უფროსმა ყოველ გვარი კრებები აკრძალა, სახელმწიფო წესწყობილების წინააღმდეგ მიმართული, დამნაშავეს 500 მანეთით დააჯარიმებენ.

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. ტროიცკაში სამი პოლიციელი მოჰკლეს.

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. „რუსკოე ზნამიას“ 256 ნომერი შეაჩერეს. დუბროვინს პასუხის გებაში აძლევენ,

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. დღეს ღამით პროფესიურ კავშირთა ცენტრალური ბიურო დაატუსაღეს.

ᲡᲔᲕᲐᲡᲢᲝ�პᲝᲚᲘ. განჯის პოლიცეისტერმა ჩოგლკოვმა და მისმა ცოლმა თავი მოიწამლეს.

ᲘᲐᲠᲝᲡᲚᲐᲕᲘ. 13 გრადუსი ყინვაა.

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. სრულიად რუსეთის წიგნით მოვაჭრეთა საბჭოს, თავმჯდომარედ ლემპკე აირჩიეს. საბჭოს ჯერ 400 წევრი ჰყავს.

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. სტუდენტებმა და კურსებზე მოსიარულე ქალებმა ოთხჯერა სკოლეს დემონსტრაციის მოხდენა, მაგრამ გუსართა პოლკმა, კაზაკებმა და ცხენოსანმა პოლიციელებმა გაჰფანტეს. არავინ დაჭრილა, 181 დაატუსაღეს, ამათგან სამი ქალია.

ამათ ქალაქის უფროსის მიერ დაწესებულ ჯარიმას გადახდევინებენ.

ᲑᲐᲥᲝ. საზღვრის დარაჯებსა და სპარსეთის ყაჩაღებს შორის ისროლა მოხდა; ორი ყაჩაღი მოჰკლეს, ერთი ჩაფარი მძიმედ დაიჭრა.

ᲥᲔᲠᲩᲘ. ორი დღეა, რაც ზღვაზე ძლიერი ღელვა და ქარიშხალია. ენიკალეში ზღვის ნაპირები წალეკილია, მცხოვრებთ განსაცდელი ელის.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘ

✦ ᲥᲠᲘᲡᲢᲘᲐᲜᲝᲑᲘᲡ ᲐᲦᲛᲐᲓᲒᲔᲜᲔᲚᲘ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲐᲨᲘ. 14 ნოემბერს კავკასიაში მართლ-მადიდებელ ქრისტიანობის აღმადგენელმა საზოგადოებამ თავის არსებობის 50 წლის იუბილე იდღესასწაულა. დილის 9½ საათზე სიონის ტაძარში დაიწყო წირვა და შემდეგ გადახდილ იქმნა პარაკლისი. წირვასა და პარაკლისს დაესწრნენ საქართველოს ექსარხოსი და კავკასის ეპარქიათა ეპისკოპოსები, ნამესტნიკის მეუღლე, ნამემტნიკის თანაშემწენი, გენერალ-გუბერნატორი, ქალაქის მოურავი, სასულიერო უწყების უმაღლესი წარმომადგენელნი, საზოგადოების სკოლების დეპუტაციები და მრავალი ხალხი. წარმოთქმულ იქმნა დროს შესაფერი სიტყვები. ამავ დღეს, საღამოს 7½ საათზე ნამესტნიკის სასახლეში გაიმართა საიუბილეო კრება, რომელზეაც მიწვეულ იქმნა ხალხი საგანგებო ბარათებით.

✦ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲬᲐᲠᲛᲝᲓᲒᲔᲜᲐ. დღეს ქართულს თეატრში ფრიად საინტერესო საღამო-მეჯლისი გაიმართება დრამატიულ საზოგადოების გამგეობის წევრის შალვა მიქელაძის თაოსნობით. საღამოში არტისტებს გარდა მონაწილეობას მიიღებენ აკაკი, ვაჟა-ფშაველა და კიტა აბაშიძე.

✦ ᲬᲕᲘᲛᲐ ᲓᲐ ᲗᲝᲕᲚᲘ ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲨᲘ. 13 ნოემბერს, ნაშუადღევის 5 საათზე, ტფილისში უცებ წვიმა მოვიდა, რომელიც საღამოს ვეტად გაძლიერდა. ღამის 12 საათის შემდეგ წვიმას ზედ დაერთო თოვლიც. წვიმა-თოვლი არ შეწყვეტილა მეორე დღესაც. ქალაქის ბევრს ადგილას მოვარდნილ ნიაღვრისან ბევრი სახლი დაზარალდა. ავჭალის ქუჩაზე ისეთი დიდი ქვიშა-ტალახი იქმნა ჩამოტანილი, რომ კვირას, 14 ნოემბერს ტრამვაი სრულიად არ მუშაობდა.

✦ ᲜᲝᲔ ᲟᲝᲠᲓᲐᲜᲘᲐᲡ ᲓᲐᲞᲐᲢᲘᲛᲠᲔᲑᲐ. ამ დღეებში ადმინისტრაციამ დაბა ლანჩხუთში დააპატიმრა და ტფილისში ჩამოიყვანა პირველ სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატი ნოე ჟორდანია.

✦ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘ. ი. ჭეიშვილმა შეამზგომლობა აღძრა ტფ. გუბერნატორის წინაშე, ნება დართოს მას, რომ ტფილისში გამოსცეს კვირეული ქართული ჟურნალი „ნამი“.

✦ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲚᲘᲡ ᲛᲙᲕᲚᲔᲚ ᲨᲐᲚᲕᲐ ᲗᲐᲕᲓᲒᲘᲠᲘᲫᲘᲡ ᲡᲐᲥᲛᲔ. ხვალ, 17 ნოემბერს, კავკასიის სამხედრო სასამართლო გაარჩევს მასწავლებლის ს. ს. ტროიცკის მკვლელის შალვა თავდგირიძის საქმეს; რომელიც სამართალში მიცემულია სისხლის სა-

ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ ᲓᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

ქართული თეატრი.—დრამა და კომედია.—ქართული ორიგინალური დრამატიული ლიტერატურა.—რეცენზენტის მოვალეობა.

ქართული თეატრი! რამდენი რამ დაწერილა ჩვენს გაზეთებში თეატრის შესახებ, რა თვალსაზრისით არ შესედეს მას, რა ზომები არ გამონახეს მის ასაყვავებლადა და წესერს ნიადაგზე დასაყენებლად, მაგრამ წყეული საკითხი ქართულ თეატრისა მაინც საშინელ სფინქსად აღმართულა ყველა ქართველის წინაშე!.. მეტად ძვირფასია ქართული თეატრი, მეტად დიდია მისი მნიშვნელობა სამშობლო კულტურის განვითარებისთვის. ამიტომ, არ უნდა გვიკვირდეს, თუ ქართველი საზოგადოება განსაკუთრებულის ყურის ფანქალით ეკიდება ყველა იმას, რაც კი ქართულ თეატრის ბედ-იღბალს შეეხება.

თვითეული შეგნებული ქართველი დაინტერესებულია თეატრის ბედ-იღბლით; დრამატიული საზოგადოების ეხლანდელი გამგეობა დიდს მხნეობასა და მუყაითობას იჩენს, ცდილობს გააუმჯობესოს წარმოდგენების ტეხნიკური მხარე, განახლება შეიტანოს რეპერტუარში. გამგეობამ შეადგინა საკმაოდ დიდი დასი და თავი მოუყარა როგორც ძველს, დამსახურებულ მსახიობებს, ისე ახალგაზდებს. დასში, განსაკუთრებით კი ახალგაზდა მსახიობნი, გასაოცარის ერთსულოვნებით მუშაობენ და კიდეც აწვდიან საზოგადოებას შემუშავებულსა და დაკვირვებით შესწავლილ წარმოდგენებს. მიუხედავად ყველა ამისა, ქართველი საზოგადოება მაინც ნაკლებად დაიარება თეატრში. სად არის ამის მიზეზი? ეს დაწყვეტილი კითხვა ებადება ყველას, ვინც კი ქართულს წარმოდგენებს სისტემატიურად ესწრება. ქართველს მაყურებელს რომ დამახინჯებული გემოვნება არა ჰქონდეს, იგი რომ გადაჩვეული არ იყოს ქართულად ლაპარაკს, რომელიც ჩვეულებრივ სრულიად ვეღარ ახდენს მაყურებელზე იმ შთაბეჭდილებას, რომელსაც უნდა ახდენდეს,—ერთის სიტყვით, ქართველი საზოგადოების ფსიხიკა წარყვნილი რომ არ იყოს, წრევანდულმა წარმოდგენებმა ესთეტიური სიამოვნება უნდა მიანიჭოს მაყურებელს. მაგრამ, საუბედუროდ, ეს ასე არ არის, ქართველი გადაჩვეა ქართულად წერასა და აზროვნებას, სილამაზე, ბუნებრივი სილამაზე ქართული ენისა მას აღარ ესმის, და ამიტომ წარმოდგენებიც სათანადო შთაბეჭდილებას ვერ ახდენენ ქართველს მაყურებელზე.

ეს აზრი ჩვენ სრულ ჭეშმარიტებად მიგვაჩნია, მაგრამ არა გვგონია, რომ მიზეზი მარტო ამაში იყოს. გადაგვარებულია ინტელიგენცია, რომელიც სისტემატიურად გაურბის თეატრს. ასეთსავე მოვლენას ვერა ვხედავთ პროვინციებში, სადაც ყოველს ზაფხულს წარმოდგენები იმართება ხოლმე. გადაათვალიერეთ ზაფხულის ნომრები გაზეთებისა და, რომ თითქმის მიყრუებულ სოფლებშიაც კი იმართება ხოლმე წარმოდგენები. მაშასადამე, ქართულს თეატრს ღრმადა აქვს გამჯდარი ფესვები ჩვენს ცხოვრებაში- ტფილისის თეატრი გამონაკლისს არ უნდა წარმოადგენდეს. ისიც შეიძლება გონიერს ვასართობად გადაიქცეს ტფილისის საზოგადოებისთვის ცხოვრების უკეთეს პირობებში.

ჯერ ჯერობით კი, თეატრს საქმე ისე უნდა მოეწყოს, რომ იგი სავსებით შეეფერებოდეს ჩვენს დღევანდელს სინამდვილეს; იგი ორგანიულად უნდა იყოს დაკავშირებული ქართულ ცხოვრებასთან; მასთან ერთად უნდა ვითარდებოდეს, მის ჭირ-ვარამისა და სიხარულის საუკეთესო გამომხატველი უნდა იყოს. დაწვრილებითი გეგმის შედგენა წინდაწინვე შეუძლებელია, მაგრამ საზოგადო მოსაზრებების გამოთქმა კი მოსახერხებელიცაა და საჭიროც. მაგალითად, წლევანდელი სეზონი ავიღოთ. წელს ჭეშმარიტად განახლებული რეპერტუარი იყო, მაგრამ ეს განახლებული რეპერტუარი სავსებით არ შეეფერებოდა ჩვენს ცხოვრებას. ჩვენი თეატრის მესვეურთა გულის-ყური რუსეთისკენა არის მიპყრობილი და რა პიესებიც რუსეთის სცენებზე გამოჩნდება, იმას მაშინვე ჩვენს სცენაზე გადმოიტანენ ხოლმე. წელს, მაგალითად, სამჯერ დაიდგა ებრაული პიესა, ებრაული პიესები კი რუსეთშიაც განსაკუთრებით ისეთს ქალაქებში იდგმება, სადაც მცხოვრებთა უმრავლესობას თვით ებრაელები შეადგენენ. საზოგადოთ, ევროპიული პიესები დიდის შერჩევით უნდა დაიდგას ხოლმე. ჩემის აზრით, ევროპიულ მწერლებიდან მხოლოდ ისეთი პიესები უნდა გადმოვიტანოთ ჩვენს სცენაზე, რომელნიც საერთო საკაცობრიო ინტერესს წარმოადგენენ და რომელთაც ნაკლებად ემჩნევათ ადგილობრივი კოლორიტი. იბსენი უფრო ხშირად შეიძლება დაიდგას, ჰაუფტმანი კი—ნაკლებად. ამ საკითხის გამოსარკვევად საჭიროა სპეციალურ სარეპერტუარო კომისიის არჩევა სეზონის დაწყებამდე. ამ კომისიის მუშაობა ჯეროვან ნიადაგზე უნდა იყოს დაყენებული.

რეპერტუართან ერთად დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს თარგმანებს. ცუდი თარგმანი—ჩვეულებრივი მოვლენაა ჩვენში. პიესებს უმეტეს შემთხვევაში სახელდახელოდ სთარგმნიან ხოლმე. სახელდახელოდ ნათარგმნი პიესა კი, თქმა არ უნდა, დამაკმაყოფილებელი ვერ გამოვა.

ყველა ეს ერთბაშად ვერ გაკეთდება და არც ჩვენა ვთხოულობთ სასწაულის. ჩვენ გვინდა, თეატრის განვითარების საქმე ისეთს კალაპოტში ჩადგეს, რომ მუდმივ წინმსვლელობას არაფერი არ უშლიდეს ხელსა. ამისათვის საჭიროა შეთანხმებული მუშაობა. ყველაფერს ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიექცეს, წვრილმანებიც კი არ უნდა დარჩეს უყურადღებოდ; რადგანაც საბოლოვოდ ტაძარი ხელოვნებისა ამ წვრილმანებისაგან შესდგება, თეატრისთვის საჭიროა კარგი პიესა; პიესა კი მხოლოდ მაშინ ჩაითვლება კარგად, თუ იგი, სხვათა შორის, კარგის ქართულის ენით იქნება დაწერილი. თეატრისთვის საჭიროა გაუმჯობესობა ტეხნიკურ მხარისა და სხვ.

***

თეატრი მარტო მასწავლებელი არ არის. უკიდურესი შეხედულება თეატრზე იმაში გამოიხატება, რომ მისგან მხოლოდ სარგებლობას თხოულობენ. ამ უკიდურესმა აზრმა ათქმევინა ზოგიერთებს, თეატრი ცხოვრებაში არსებულ კლასთა ბრძოლის გამომხატველი უნდა იყოსო. თუ თეატრსა ასეთის უკიდურესობის თვალსაზრისით შევხედავთ, მალე იგი საპროპაგანდო დაწესებულებად გადაიქცევა. თეატრი კი საპროპაგანდო დაწესებულება არ არის, როგორც ხელოვნება, საზოგადოთ, არ შეიძლება იყოს პროპაგანდისტული ხელოვნების დანიშნულება მხოლოდ ესთეტიკურ გრძნობათა დაკმაყოფილებაა. პროპაგანდისთვის სულ სხვა საშუალებანი არსებობს. რა წამს ხელოვნება პროპაგანდისტურ მიმდინარეობად გადაიქცევა, იგი აღარც ხელოვნება იქნება. უტილიტარული შეხედულობა ხელოვნებაზე განსაკუთრებით ჩვენშია გავრცელებული. გადაათვალიერეთ ჩვენი პროვინციული რეცენზენტების ნაწერები; თვითოეულს მათგანში უკიდურესი უტილიტარისტი გამოსჩვივის. ჩვენის წარმოდგენით კი თეატრი მარტო მასწავლებელი არ არის. თეატრი ფაქტიურად, უპირველეს ყოვლისა, გონიერი გასართობია და ასეთივე უნდა იყოს პრინციპიალურადაც.

უკიდურესობა, თქმა არ უნდა, არც აქ ვარგა, როგორც საზოგადოთ არაფერში არ ვარგა უკიდურესობა. თეატრი გონიერს გასართობად მიგვაჩნია, მაგრამ ეს კიდევ იმას არა ჰნიშნავს, რომ იგი აუცილებლად ფარსად უნდა გადაიქცეს. ხელოვნურად დაწერილი დრამა ისევე ასიამოვნებს ადამიანს, როგორც კომედია. ადამიანის სულიერ განცდათა ხასიათი ძალიან რთულია. მისთვის მისწრაფებანი უმაღლეს სიკეთისაკენ და სიმართლისკენ ძალიან ძვირფასია. თანამედროვე ადამიანს გართულებული ბუნება ბევრნაირს საზრდოს მოითხოვს. თანამედროვე ადამიანი უკეთეს მომავლისკენ მისწრაფვის, იგი დაუღალავად მუშაობს თავის საკუთარ პიროვნების განსავითარებლად; მასში ათასნაირი გრძნობები ერთმანეთს ებრძვიან, და ეს ბრძოლა ხშირად ჰბადავს ტანჯვას. ამ ტანჯვათა ხელოვნური გადმოცემა, ხელოვნურ ფარსებში ჩამოყალიბება უაღრესად დამამტკბობელი უნდა იყვეს მისთვის. ჭეშმარიტად, გონივითარებულ პიროვნებისთვის დრამის მოსმენა ძალიან სასიამოვნო უნდა იყვეს. მაგრამ დრამა სავსებით ვერ დაიჭერს სცენას, ვინაიდან ჩვენს დუხჭირს დროში სასაცილოც ძალიან ბევრია. რამდენ მასალას წარმოადგენს ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრება ცრემლ-ნარევ სიცილისთვის? რა ძალიან გვესაჭიროება სიცილი, ჯანსაღი სიცილი. სიცილი უმეტეს შემთხვევაში ენერგიის მომასწავებელია. ვისაც ჯან-საღი სიცილი შეუძლიან, ის არსებობისთვის ბრძოლაში ვერ დაიჩაგრება.

ქართველებს გვაქვს უნარი ჯანსაღ სიცილისა. შემთხვევით მოვლენად არ უნდა ჩაითვალოს ის გარემოება, რომ ჩვენში დრამაზე ადრე კომედია განვითარდა. შემთხვევითი მოვლენა არ არის ისიც, რომ საზოგადოებას მოსწონს ეს კომედიები; არც ის არის შემთხვევითი, რომ ჩვენს მსახიობებს კომედიების შე-

ლის 1451 მუხლის ძალით. ...ებულს სიკვდილით სასჯე...ელის.

ხარჯთ-აღრიცხვა. კავკასიის ...ნობის აღმადგენელ საზო...ებას მომავალს წელს ვარაუ... შემოსავალი ექმნება 129,842 ხარჯი—130,072 მან.

უუმბარის აღმოჩენა ბაქოში. ...ოემბერს, ღამით, ბაქოში, კა...ნინის ქუჩაზე, ახუნდოვის სახ... საიდუმლო განყოფილების აგენტს დამზადებული უუმბარა აღ...ჩენია, მაკედონიის ტიპისა. შეუ...ია რამდენიმე კაცი.

ფაინის ჩამოსვლა. ბელგიის ...ელო საზოგადოების მთავარი ...უნებული ფაინი უკვე ჩამოვიდა ...ილისში.

ავტომობილის მიმოსვლა. ...ია სამინისტრომ ნება დართო ...აურს ნესტორ ნოდიას ავტომო...ი ამუშაოს სოხუმსა და გუდა...ს შორის.

ავჭალის ქუჩის გადარქმევა. ...ვ. გუბერნატორმა შუამდგომლო...ა აღძრა კავკასიის უმაღლეს მთავ...ობის წინაშე, ავჭალის ქუჩას და...ქვას ჩერქეზიშვილის ქუჩა, თანა...ად ტფ. ქალაქის თვითმმართველ...ობის დადგენილებისა.

ტფ. ქალაქის მოურავი. უმა...ესმა მთავრობამ უკვე დაამტკიცა ...ფ. ქალაქის მოურავად ა. ი. ხა...ისოვი.

„ნაკადული“. რედაქციამ მიი...ო საყმაწვილო ჟურნალი „ნაკა...ული“ს მე-21 ნომერი (მცირე ...ოვანთათვის) შემდეგის შინაარ...ით: 1) სურათი,—ლექსი ხუციშვი...ისა, 2) ისაკო ქალაქში,—ვ. თამ...ოშვილისა, 3) ფარნები,—ელ, ან...ტონოვსკისა, 4) მწყერი,—ივანე ...ელიაშვილისა, 5) ნავების მკეთებე...ი ცხოველები,— ოლ. ჭრელ...შვილისა და 6) რებუსი და აღსნა.

მასწავლებლის დანიშვნა. ...ოფელ გიორგი-წმინდის (ტფ მაზ...ა) ქ. შ. წ.-კ. გ. ს. სკოლის მას...წავლებლად დაინიშნა ბ-ნი სამადა...შვილი.

ფუნიკულერი, 15 ნოემბრი...დან ტფ. ფუნიკულერი აღარ მუშა...ობს.

ბოდიშიმ ტფილისში შეიშვრა: 13 ნოემბერს—33 უპასპორტო, ხო...დო 14 ნოემბერს—6.

◆ მოშრეგებული მოსამართლენი: ზუგდიდის მაზრისა—თავ. ერისთავი და რაჭის მაზრისა თავ. ფალავა ერთი მეორის ადგილას იქმნენ გადაყენილნი.

◆ წარსულ ოქტომბრის განმავლობაში ტფილისში 118 ბოროტმოქმედება მოგვხდა, ბოროტმოქმედების ადგილას ამ ხის განმავლობაში ბოდიშიმ შეიპყრო 41 კაცი, ეჭვით შეპყრო—84.

გაუგებრობის შედეგი

(პასუხად ბ. ს. ავალიანს).

ამ ორის კვირის წინად „სახალხო გაზეთში“ (№ 136) დაიბეჭდა ბ. ს. ავალიანის წერილი, სათაურით: „მცირე აზრი დიდი საქმის შესახებ“. ამ წერილში ავტორი ეხება ჩემს ახლად გამოსულ სახელმძღვანელოს „საქართველოს ისტორიას“.

პირველად ბ. ავალიანი მოსთქვამს და ჰგოდებს, რომ ჩვენ, ქართველებს არა გვაქვს მეცნიერულად შემუშავებული ქართველ ერის კულტურულ ცხოვრების ისტორიული თხზულება საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი. დ. ბაქრაძის და ბროსეს შრომანი ძლიერ დაძველებულია და გასაგებია მხოლოდ სპეციალისტთათვის, მასთან ეხებიან მხოლოდ ძველ დროსა; ასეთივეა ი. ჯავახიშვილის ახალი შრომაც და სხვა.

ამის შემდეგ ავტორი ჰგმობს და ჰკიცხავს ჩემს წიგნაკს; თუმცა იგი „ლამაზად გამოცემულია და მშვენიერის, კოხტა ენით არის დაწერილი“, მაგრამ მეფეთა ქრონოლოგიისა და ომების მეტს არაფერს მოგვითხრობსო. აქ არ არის ქართველ ერის ისტორია, მისი კულტურა. წიგნაკი არას ამბობს, თუ რა წეს-წყობილება იყო საქართველოში, რა და რა წოდებანი, რა კავშირი იყო მათ შორის და სხვ. ქვარიანი არას მოგვითხრობს ასეთ კითხვებზე. მას იარაღის ტრიალი ურჩევნია და ისტორიულ განვითარებაზე არაფერს ამბობსო. ასეთ სახელმძღვანელოს დიდი ფასი არა აქვს, იგი გულს გაუტეხს ყმაწვილებსო. და სხვ. დასავლეთ ევროპაში კი სახელმძღვანელოები სულ სხვა გეგმაზე არიან აგებული, მაგ., ვიპპერის თხზულებანი და სხვ. ბოლოს ავტორი უშვებს დაბლა თავის მრისხანე ჰანგებს და დასძენს: „ჩვენს სკოლას უნდა მივაწოდოთ ისეთი სახელმძღვანელო, რომელიც გადაუშლის და აჩვენებს ქართველ ერის წარსულს, მის ეშმარიტ სახეს. იმედი გვაქვს, ასეთ წიგნაკს მოგვაწოდებენო“... (ნეტა ვინ მოგვაწოდებს?! თვითონ ავტორი ხომ არ ამზადებს ასეთ წიგნაკს?).

*) ეს პასუხი დაგვიანდა ჩემის ავადმყოფობისა გამო. ავტორი.

ბ. ავალიანს ჩემი პატარა წიგნაკი, პირველ-მეორე კლასიან მოწაფეთათვის დაწერილი, წარმოუდგენია **მეცნიერულ ნაშრომად** და ქენჯნის უსაფუძვლოდ, გვიკიჟინებს, რატომ კულტურული ისტორია არ დასწერეო, რატომ წოდებათა ურთი-ერთობაზე არას ამბობო, რატომ ერის ეკონომიურ განვითარებას არ ეხებიო, რატომ ერის ცხოვრების პროცესს მეცნიერულის მეთოდით არ აღნიშნავო და სხ. სხვა.

ბ-ნო მეცნიერო და ჩემო უფლობელო კრიტიკოსო, განა ასეთი რთული კითხვები შესაძლოა ავუხსნათ და გავაგებინოთ **10-12 წლის მოუმზადებელ ბავშვებს??** განა ისტორიულ პროცესს და ერის კულტურის რთულ ხლართებს შეიგნებენ პატარა ბავშვები?! ერთი მაჩვენეთ, რომელი პედაგოგი სწერს ასეთ სახელმძღვანელოებს პატარა ბავშვთათვის?! აბა გადიკითხეთ ამგვარი წიგნაკები ინგლისისა, საფრანგეთისა, გერმანიისა, პოლონეთისა და რუსეთის ავტორებისა! თქვენ მითითებთ ვიპპერზე, მაგრამ ერთი მიბრძანეთ, იკი 1-2 კლასებისათვის სწერს იმ წიგნებს თუ მაღალ-კლასებისთვის? რატომ ოდნავ მაინც არ შეფიქრდით ამაზე, როცა ისე სასტიკად ჰკიცხავდით ჩემს წიგნაკს?! **ჩვენ არა გვაქვს მეცნიერულად შემუშავებული ქართველ ერის კულტურულ ცხოვრების ისტორიული თხზულებაო,** და იმავე დროს მიკიჟინებს: **რატომ არ შეადგინე ასეთი სახელმძღვანელოო!** ერთი მიბრძანეთ, ბ-ნო ავალიანო, საიდან, რომელ წყაროდან, რომელ სამეცნიერო თხზულებიდან უნდა შემედგინა ასეთი სახელმძღვანელო!? სად არის აქ ლოდიკა! რომ ბრძანებთ: ევროპის პედაგოგები ადგენენ ასეთ სახელმძღვანელოებსაო, ჯერ ერთი, ისინი ადგენენ უფროს კლასებისათვის, მეორე იმათ ხელთ აქვთ მეცნიერულად შემუშავებული თავიანთ ერის კულტურის ისტორიული მრავალი თხზულება, ჩვენკი, როგორც თქვენ თვითონ ბრძანებთ, **ერთიც არ მოგვეპოვება ამგვარი რამ.** თუ იმას მიკიჟინებთ, რატომ მე თვითონ არ შევადგინე ჯერ ასეთი სამეცნიერო ნაშრომი და შემდეგ სახელმძღვანელო,—ეს დიდი და დიდი შეცდომა გახლავთ! მასწავლებელს ასეთ მძიმე საქმეს ვერ დავაკისრებთ; ეს აღემატება მის ძალ-ღონეს. თუკი ასეთი მძიმე საქმე ვერ შესძლეს ისეთმა მეცნიერებმა და მცოდნე პირებმა, როგორიც იყვნენ და არიან ბ.ბ. ბაქრაძე, ბროსსე, ჯავახიშვილი, მარრი, ხახანაშვილი, ჯანაშვილი, თ. ჟორდანია, და სხ., რომელთაც შესწირეს და სწირავენ თავიანთ სიცოცხლეს ჩვენის წარსულის კვლევა-ძიებას, ნეტა რარიგად შესძლებს ამისთანა თრულ საქმეს ს. ქვარიანი, უბრალო მასწავლებელი და გაკვეთილებით დატვირთული, რომელიც 500 მოწაფის სწავლების შემდეგ დაქანცული მიდის შინ და იქ კიდევ მათ რვეულების სწორებას უნდებაო?!... სად არის აქ სამართლიანობა!

თქვენ ბრძანებთ, რომ ჩემს წიგნაკში გარდა მეფეთა ქრონოლოგიისა და ომებისა არაფერი არ არისო და და აბგვარი სახელ მძღვანელო, გარდა გულის აცრუებისა, არაფერს შესძენს ყმაწვილებსო. ნამდვილად ჩემი წიგნაკი შედგენილია იმ გეგმაზე, რარიგადაც ადგენენ ამგვარ წიგნაკებს განათლებული ქვეყნები. **მას აქვს ეპიზოდიური ხასიათი.** მასში მოთხრობილია ის, რაც უფრო გასაგებია და სანუკვარი 10—12 წლის ბავშვთათვის, რათა ამ რიგად ყმაწვილის გონებაში მომზადდეს ნიადაგი პრაგმატიულ და კულტურულ ისტორიის შესასწავლად. არა, ბ. ავალიანო, ჩემს წიგნაკში არ არის მარტო ომები და მეფეთა ქრონოლოგია! აქ ბევრი რამ სხვაა, რომელიც ვერ გასჭვრეტია თქვენმა ცალმხროვანმა კრიტიკის თვალმა. ამ ჩემს წიგნაკში არის აღნიშნული საქართველოს დიდებული მეფენი, რომელთა სახელი უკვდავია. ქართველ ერის გულში, მათი საგმირო საქმენი, მათი თავდადება ქვეყნისადმი, მათ მიერ ერის განთავისუფლება მონობისაგან და მტრების დამარცხება, მათი ზრუნვა ერის ნივთიერ და გონებრივ განვითარებისთვის, ამ წიგნაკში არის აღნიშნული იმ ქართველ მამულიშვილთა საარაკო გმირობანი, რომელთა დიადი მოქმედებანი ლეგენდებად არიან დარჩენილნი ხალხის ხსოვნაში. აქ არიან: დიდებული ქუჯი, წმ. დავით და კოსტანტინე, თორნიკე ერისთავი, ივანე მარუშიძე, ზაქარია მხარგძელი, ცოტნე დადიანი, ბიძინა, შალვა და ელისბარი, დავით ჯანდიერი და სხვა მრავალი გმირი რომელთა სახელი უკვდავია ერის გულში. აქ არის გმირთა გმირი **გიორგი საბაძე.**, რომლის ბადალი იშვიათია მთელს მსოფლიო ისტორიაში. აქ არიან 300 ხევსური, რომელთაც შეჰფიცეს ერეკლე მეფესა და გმირულად დაიხოცნენ კრწანისის ველზე. აქ არიან სულით ძლიერნი, გონებით ბრძენნი და სარწმუნოებით აღსიცსე ზენარ ზნეობის მქონე ქართველი დედები. **წმ. ნინო** მომფენი ქრისტიანობისა, **თამარ მეფე** ამყვავებელი ქართველ ერის პოლიტიკურ ძლიერებისა, **ქეთევან დედოფალი** წამების გვირგვინით გარემოკული და **მარიამ დედუფალი** მახვილით ხელში ძალმომრეობის დამგმობი. აქ სჩანს ბრწყინვალე სახით **შოთა რუსთაველი,** ქართველ ერის გენიის გამომსახველი. აქ არის მთელი ჯგუფი ჩვენის მწერლებისა, რომელთაც გაანვითარეს ქართველი ენა, მწერლობა, ხელოვნება, მეცნიერება და ფილოსოფია. აქ არის აღნიშნული ქართველ ტოტთა ერთად შეერთებით გაძლიერება, დაქსაქსვით კი დაკნინება და დასუსტება. აქ არის უმაგალითო ბრძოლა პატარა ფალავანისა, ე. ი. ქართველი ერის დიდ ბუშბერაზებთან, აურაცხველ მტერთან, მათ წინააღმდეგ სამშობლოს თავგანწირული დაცვა და ხშირად ოცჯერ მეტ მტერზე საარაკო გამარჯვება. აქ არის ისტორიულ გრიგალის ათას წლობით ქროლა ჩვენს პაწაწა საქართველოში, მუსლიმთა ტალღების დამსხვრევა ქართველ ერის ფოლად გულზე. აქ არის მთელი უმაგალითო ტრაგედია ქართველ ერის ცხოვრებისა, და ყოველივე ეს ცოცხლად, ფერადებად დახატული,

აი, ამ გვარი მოთხრობანი მტკიცედ იმარხება ყმაწვილის ნორჩ არსებაში; ეს სურათები ღრმად იბეჭდება მის ცხოველ ოცნებაში და იღებს შესაფერ ნაყოფს. ყმაწვილს ამხნევებს ასეთი ეპიზოდები, აყვარებს მას თავის წარსულს და სამშობლოს, აყვარებს თავის გმირ წინაპრთ, უნერგავს გულში მამულიშვილურ გრძნობას და გამბედაობას, აძლევს იმედს თავის ერის უკეთეს მომავლისას, ასწავლის ბევრს რასმეს, რომელიც მისთვის მანამდე უცნობი იყო. მის წინ იშლება სურათებად ახალი მსოფლიო თავის ერის წარსულისა და ამ რიგად მის გონებაში მზადდება ნიადაგი სამეცნიერო შრომის შესათვისებლად. 10-12 წლის ყმაწვილს არ ესმის და არც შეუძლიან შეიგნოს განყენებული აზრები, ისტორიულ პროცესის რთული მავთულები, ისტორიული დინამიკა. **ყმაწვილი სცხოვრობს ოცნებით, ის აზროვნობს სურათებით და ფერადებით.** აი, სწორედ შეგნებულია პედაგოგმა ასეთი რამ უნდა მიაწოდოს მას და არ დაუბნელოს გონება ისტორიულ პროცესითა და მისის ანალიზით **ეს აზრი სამეცნიერო პედაგოგიკის ანბანია** და მიკვირს, თუ რად დასტოვეთ იგი უყურადღებოდ, ჩვენო დარბაისელო კრიტიკოსო.

თქვენ ბრძანებთ: ქართველ ერის კულტურულ ცხოვრებაზე არას ამბობო. დიდად ცდებით, ბატონო! მთელ წიგნაკის **34 გვერდზე** (იხ. გვ. 7, 11,—13, 20, 24—25, 30, 33—35, 40, 44—45, 55—59, 74, 107, 109—111, 118—120) თითქმის სულ ქართველ ერის კულტურული ვითარება, ახალი სარწმუნოების მიღება, ერის გონებრივი და ზნეობრივი განვითარება, მწერლობისა და ხელოვნების აღორძინება და აყვავება არის მოთხრობილი მეტად ფრთხილად და გასაგებ ენით; მთელი წიგნაკი-კი ჰხოლოთ 127 გვერდია. მაშ ერის კულტურულ მხარეს უკავია წიგნის მეოთხედზე მეტი. უფრო ვრცლად შეჩერება ამ რთულ საგანზე შეუძლებელი იყო.

და ბოლოს იძულებული ვარ მოგახსენოთ, ბ, ავალიანო, რომ ეს ჩემი ნაშრომი დასტამბავდე განიხილა და ერთხმად მოიწონა ქუთაისის ქართული გიმნაზიის პედაგოგიურ რჩევის მიერ არჩეულმა კომისიამ; გიმნაზიამ იგი გამოსცა თავის ხარჯით და შემოიღო სახელმძღვანელოდ დაბალ კლასებში. (აგრედვე ეს წიგნაკი შემოიღეს სახელმძღვანელოდ საქართველოს სხვა სასწავლებლებშიაც. ასე რომ ამ 2—3 თვეში გაიყიდა თითქმის ერთიანად მთელი გამოცემა, 2500 ცალი.) თუ ეს ჩემი ნაშრომი ასეთი ცუდი ყოფილიყო, როგორც თქვენ გგონიათ, კომისია დაჰგმობდა მას, ვინაიდან, ნუ გეწყინებათ, ეს კომისია შესდგებოდა თქვენზე არა ნაკლებ მცოდნე პირთაგან. აგრედვე არც სხვა სასწავლებელნი შემოიღებდნენ ამის სახელმძღვანელოდ.

ყოველივე ამას შემდეგ მხოლოდ **გაუგებრობით** უნდა ავხსნათ ბ. ავალიანის ასეთი უსამართლო „კრიტიკა“. ეჭვი არაა, იგი არ ჩაუკვირდა საგანს. რა გაეწყობა! უსაფუძვლო მოპყრობას მიჰვეულ არიან ქართველი ავტორები. ჩვენში ერთის ჯგუფის ორგანოებს ასეთი ლამაზი საქციელი გმირობადაც კი მიაჩნიათ. მაგრამ იმათზე არც ღირს ლაპარაკი!...

ს. ქვარიანი.

მოზარული ამბები

კავკავი. 31 ოქტომბერს, მოხდა სხდომა ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოების კავკასიის განყოფილების კამგეობისა. კამგეობას თავმჯდომარეობდა ბ. დორთქოფსნიძე. ბირკულად კანხილულ იქმნა საკითხი მოწაფეთა კლასის ფულის კადახდევინების შესახებ და კამგეობამ დადგინა: შეძლებისა და გვარად კადავახდევინოთ მოწაფეთ კლასის ფული 3—6 მანეთამდის; ძალიან ღარიბი მოწაფენი კი სულ კანგათავისუფლდეთ“. ამ დადგენილების სასრულეზეში მოიგვანას უკვე შეგვეტყობინა, შეგნიშნა, რომ აქაურს ქართულს სკოლაში კამეკეობა უფრო დარიბ მოწაფეთ უფასოდ ერიგების ხოლმე სასწავლო ნივთებს, ხანდასხან ტანთსაცმელსაც, სხვა და სხვა წყარობიდან; მეორედ, კამგეობამ განიხილა კვეკვის საქალაქო სასწავლებლის მოწაფეთა ვარსამეშვილის თხოვნა, რომელიც სთხოვდა კამგეობას 14 მანეთით შემწეობა აღმოეჩინა, რადგან მას შეუძლებლობისა გამო კლასის ფული ვერ შეეტანა და სასწავლებლიდან ითხოვდნენ. კამგეობის წევრებმა იქვე კიკერეს ჯიბეებზე ხელი და მოუგრიბეს მოწაფეს 14 მანეთი, რომელიც უკვე მიიღო მოწაფემ ვარსამეშვილმა. ამ მოწაფეს ქართული სკოლა წელს გაუთავებია და შესულა საქალაქო სასწავლებლის მე 3 კლასში; მესამედ კამგეობამ განიხილა თხოვნა ქ-ნ ჩიტაძისა, რომელიც თხოულობდა ბროფესიულ სკოლის მასწავლებლობას, და დადგინა: დანიშნულ იქმნას ჩიტაძე ბროფესიულ სკოლის მასწავლებლად. მეოთხედ, განხილულ იქმნა კამგეობის თავმჯდომარის ბ. ტ. ბ. კახიძის თხოვნა კამგეობის თავმჯდომარეობაზე თავის დანებების შესახებ. კამგეობამ ითათბირა ამ საკითხზე, მაგრამ კადაწყვეტილი პასუხი ვერ მისცა ბ. კახიძეს და შეჰდეგ სხდომისთვის კადასდეს ეს საკითხი.

ლორეშელი კაცი.

უცხოეთი

სუფრაჟისტების დემონსტრაცია ლონდონში.

9 ნოემბერს სუფრაჟისტებმა დიდი დემონსტრაცია მოახდინეს. კეირკადდი პარლამენტში ბრემიერს ასკვიტს შეეკითხა, განხილულ იქმნება თუ არა პარლამენტში ბიდდი ქალთა უფლების კათანასწორების შესახებო. ბრემიერმა უპასუხა:

— თუ ეხლანდელი მთავრობა კიდევ დარჩა ძალაში, ის საშუალებას მისცემს პარლამენტს, რომ ეს საკითხი განიხილოს.

ეს განცხადება პარლამენტმა ისე მიიღო, როგორც პირველი ბრეგადა დათმობა ასკვიტის მხრიო, ხოდო ოპოზიციამ ჩასთვალა საარწეენო ხრიკად. სუფრაჟისტები კი, რომელნიც პარლამენტის შენობასთან იცდიდნენ, დაკმაყოფილდნენ ამ პასუხით და მათმა მეთაურმა პანკჰერსტმა მოუწოდა უეველას სიაერიშოდ. 1.000 სუფრაჟისტი, ჯოხებით შეიარაღებული, დაეცა მთავრობის დაწესებულებათ და აკლება და დარბევა დაუწყო. მათ რამდენიმე შეტაკება მოუხდათ პოლიციასთან.

პარლამენტიდან გამოსული ბრემიერი სუფრაჟისტებს შორის ჩაგარდა, ერთმა ეკანასკნელმა მას ჯოხი დაარტყა. ავტომობილს, რომელითაც მინისტრი დაიმალა, შუშები სულ ჩაუმტვრიეს. ბოდიშიმ 200 სუფრაჟისტი შეიპყრო. გაზეთები ძალიან ადელვებულნი არიან სუფრაჟისტების მოქმედებით.

10 ნოემბერს პარლამენტის კრებაზე არც ერთი ქალი არ დაუშვეს, სუფრაჟისტების მიერ ხელ-ახლა მოსალოდნელ უწესოების თავიდან ასაცილებლად.

მღელვარება მექსიკაში.

მექსიკიდან ლონდონში ფრიად ამაღელვებელი ცნობანი მიუღიათ, საიდანაც სჩანს, რომ იქ საქმის გითარება ძალიან გამწვავებულა. 8 ნოემბერს დიდი ბრძოლა ეოფილა ფურანგოსა, ტორეონსა, პარალსა და კომელში. უკანასკნელი ქალაქი მეამბოხეთ აუღია, რომელთაც 300 ჯარის კაცი შეერთებია. ყველგან გადაწყვეტილა ტელეგრაფისა და ტელეფონის მავთულები. ცნობები გაჭირვებით მოდის. ბუენოსში ყველა ამბოხება დაიწყო. დაწყვეტილა ბეგრი, მოკლულია—30. ამერიკამ მექსიკის საზღვარზე დიდი ჯარი გაგზავნა.

მოსალოდნელია დიდი შეტაკება მეამბოხეთა და მთავრობის ჯარს ორის.

არეულობა ვალლისში.

ერთის კვირის წინად დაწყებულმა არეულობამ 9 ნოემბერს სოშიში ხასიათი მიიღო სამხრეთ გადლისში.

როგორც დონდონში მიღებულ ცნობებიდან სჩანს, ნახშირის მუშები თავს დასცემიან რამდენსამე სამგზავრო მატარებელს, რომლითაც კაფიტულთა ნაცვლად ახალი მუშები მიჰყავდათ, აუკრძალეთ რკინის გზის სადგური და ქვებით უუ შეტევიან ბოდიცია. დაუჭრიათ 30 ბოდიციელი. მადარაების ბატრონები თხოულობენ, კაფიტულთა წინააღმდეგ სასტიკი ზომები მიიღონ. დონდონში ყოველს წამს ელიან, მინისტრი ჩერჩილი კანკარგულებას მოახდენს, კაფიტულნი ირადით დაამშვიდონ.

მუშათა გაფიცვა ესპანიაში.

ლითონის ჩამოსასხმელ მუშათა გაფიცვ კვლავ გრძელდება და საშიშს ხასიათს იღებს. ის მექარხნეები, რომელთა მუშები არ გაფიცულან, მიეშველნენ იმ მექარხნეებს, რომლებსაც მუშები გაეფიცნენ და თავიანთ მუშებს ლოკაუტი გაუცხადეს. 10 ნოემბერს ბარცელონაში დიდი შეტაკება მოუხდათ ბოდიციასა და მუშებს. მუშების მხრით რამდენიმე მოკლულ იქმნა და ბევრი დაიჭრა. დიდი აღელვებაა.

რადიუმის გავრცელება.

როგორც Le journal გადმოგვცემს, ამას წინად ვენაში გაუხსნიათ რადიუმის ინსტიტუტი, დაარსებული სამეცნიერო აკადემიის ბიერ ინსტიტუტის დანიშნულებაა გამოკვლევნი მოახდინოს ფიზიკისა და ქიმიიდან. ინსტიტუტი ხელმისაწვდომი იქმნება ყველა ქვეყნის მეცნიერთათვის. ინსტიტუტს აქვს თავის კანკარგულებაში 3 გრ. რადიუმი, რომელიც დამუშავებულია ოიახიასტალში.

წერილ. რედ. მიმართ.

ერთის კეთილ საქმის თავგადასავალი.

დიდი ხანია, მაქვს მე შედგენილი ქართულ-ოსმალური სახელმძღვანელო ქართულ-მაჰმადიანებში ქართულ ენის ასწავლებელად, რომელიც საუბედუროდ ბევრგან მათ დავიწყებული აქვთ. ამ წიგნს საკუთრად დანიშნულება აქვს იმ ხალხისათვის, რომელიც სამარცხო ისტორიულს გარემოების გამო ჩავარდნენ ოსმალოს მტრვალობის ქვეშ და დაჰკარგეს სარწმუნოების გარდა—სამშობლო ენაც.

ჩემდა საუბედუროდ, ამ წიგნის გამოსაცემად მე შეძლება არა მაქვს, გარდა წრფელის სურვილისა, რა საშუალებითაც იქმნება გამოვსცე ჩემი შრომა და მით ერთი კენჭი დაუშატო საზოგადო საქმეს.

ამ მიზნით მივმართე ჩვენს ქართულ საზოგადოებას წერილებით, ვსთხოვე შემწეობა. არავისგან—არაფერი. არ გამიკვირდა: ჯერ ხალხი „ფილის ძილშია“...

მივმართე პირდაპირ ზოგიერთ მდიდრებს არც იმათგან გამოვიდარა. არ გამიკვირდა, რადგან ეს ნაწილი ჩვენის საზოგადოებისა ჯერ არ ამაღლებულა იმ წერტილამდე, რომ მხურვალე გულით მოეკიდოს საზოგადო საქმეს.

მივმართე ერთს ძალიან მდიდარს. მიასუხა: „ამ წიგნების გამოცემისა რა ვიცი. მე, მე... ესეც არ გამიკვირდა, შე მეცოდა საბრალო!..

მივმართე წერა-კითხვის საზოგადოების ერთს გავლენიან წევრს. ამან ცოტა იკვნესა და მერე მითხრა: საუბედუროდ საზოგადოებას შეძლება არ აქვს. გირჩევთ ბიმართოთ იქაურ (ე. ი. ბათუმისა, ახალციხისა და ყარსის) ბეგებსა და მდიდრებს; ისინი იმედია, ხელს შეგიწყობენ ამ სასარგებლო საქმეშიო. ეს კი გამიკვირდა.

ნუ თუ ჩვენის საზოგადოების მოწინავე პირნი, როს გაუმასპინძლდნენ სპარსელ მაჰმადიან ქართველებს გემრიელის სადილითა და მხურვალე სიტყვებით გულში იმას ჰფიქრობდნენ, რომ თავიანთ-თავზე სპარსეთის ქართველი შეიხები და ხანები თვითონ იზრუნებენ საქართველოს სიყვარულის გრძნობის გაღვიძებას?! მერწმუნეთ, როგორც ოსმალების მოლები და ბეგები, ისე სპარსელებისა, ძალიან კმაყოფილნი არიან, რომ საკაროს სამ-სამი ცოლები ჰყავთ და საიქაოს—ორმოცი ეყოლებათ. ისინი არაფერზე არ იზრუნებენ... მე მგონია, ნება მქონდა მეპასუხნა იმ პირისათვის, რომ ჩვენი დაკარგული მოძმები თქვენგან მოელიან ხელის მიწოდებას და არა პირიქით თქვენ მათგან. თქვენ უნდა ჩასდგათ ხიდი თქვენ და იმათ შუა და არა პირიქით ბოლოს, 1909 წელს მაისში მივმართე ქართველ თავადაზნაურთა საკრებულოს, თხოვნა მქონდა დაწერილი ქართულად. ერთმა ქართულის მცოდნე ქართველმა ნახა ეს ჩემი თხოვნა და მითხრა: ამას დეპუტატთა საკრებულოში ვერ წაიკითხავენ, ეს რუსულად უნდა დაიწეროსო. მე კი გულ უბრყვილოს მეგონა, თავად-აზნაურთა საკრებულოში, რადგან ეგ ქართული დაწესებულებაა, ქართულ ენას უპირატესობა ექმნებოდა რასაკვირველია, თხოვნა გავარუსულე*)!

სწორედ ერთის წლისა და ექვსის თვის შემდეგ ამ საკრებულოსაგანაც უარი მივიღე.

— რა მიზეზით ბითხრეს უარი? ბ. მდივანს ვკითხე.

— უარი იმიტომ გითხრეს, რომ ეს საქმე კერძო საქმეა და არა საზოგადო, მიპასუხა მდივანმა.

ეს უფრო გამიკვირდა. ნუ თუ ეს საქმე სასარგებლო იმ მრავალ რიცხოვან საქართველოს შვილებისთვის, რომლებიც ბედის უკუღმართობისა გამო ჩაკივნულან ოსმალოსა და სპარსეთის მტარვალობის ქვეშ, დაუკარგავთ სარწმუნოება, ენა, თითქმის სამშობლოც,—კერძო საქმედ უნდა ითვლებოდეს ქართველ საზოგადოებისაგან? იმ საზოგადოებისაგან, რომლის პირდაპირი მოვალეობაა მათზე იზრუნოს!

აქ ანგარებასა და რისამე გამოძრენის მიზანს ადგილი არა აქვს. აქ არის წრფელი სურვილი, რომ დაუდოს მცირე მალამო იმ მწარე მდგომარეობას, რომელშიაც ამ ჟამად იმყოფებიან ასი-ათასობით დაკარგული საქართველოს შვილები.

მე მგონია, ქართველი საზოგადოება ბევრს არ დაჰკარგავდა ამ საჭირო წიგნის გამოცემით, პირიქით ეს იქმნებოდა დარგვა მომზადებულ ნიად-გზე მცირე ნერგისა, რომელიც მომავალში სასურველ ნაყოფს გამოიღებდა. ს. ბავრელი.

*) ეს ჩემი თხოვნა გადაეცა ეტნოგრაფიულ საზოგადოებას თავის აზრის გამოსათქმელად. ამ საზოგადოებამ დაუბრუნა საკრებულოს თხოვნა და ფრიად საჭიროდ დაინახა ამ ხასელმძღვანელოს გამოცემა.

განცხადებანი

ექიმი ნიკო ერისთავი
ბათომში

სამხედრო სამკურნალოს ორდინატორი ღებულობს და არჩენს მინაგან, ბავშვებისა და ნერვებით ავადმყოფებს მიიღებს ყოველ დღე 1—3 საათამდის ფილტვებით, კუჭით, ნაწლეკვებით (ბავშვების ფაღარათით) და ქარებით (რევმატიზმით) ავადმყოფებს; ციებ-ცხელების დიაგნოზი ახალის მეტოდით, ხისხლის და ნაწვლის მიკროსკოპიული გამოკვლევა

ბათომი ვლადიკავკაზის ქ. N 24
(20—171—17)

ექიმი ე. ხ. ხუნდაძე დაბრუნდა ქუთაისში

იღებს მინაგ., ქალ., ბებ. და სიფილ ავადმყოფებს. დილით 9—11 ს., საღამოთი 6—7ს.ათ. ღარიბებს უფასოდ იღებს. (ნ.—226

დოქტ. ნავასარდიანისა

ოთხშაბათ დღე, კვირეებს გარდა
დაარსებულია 1880 წელს.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)

დ ი ლ ი თ:

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ყ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. ავეტისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.

ა. მ. პუგინოვი. 12—1 ს. შინაგანი, ბავშვებისა და ყვავილს აცრა.

ა. პ. კარაპეტიანცი: 1—1½ ს. შიგან. და საბავშვო.

ბ. გ. ბგასაროვი: 1½—2 ს. შინაგ. და ბავშვთა ავად.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ქალ. ექ. პ. ს. ზილბერშტაი: 6—6 ს. საბებ., ქალ. და ბავშ. ავად.

ო. ვ. გეევსკაია-ენგელი: 6—6½ ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ი. ფ. მარციშევსკი: 6—7 ს. შინაგანი, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

რჩევა 50 კაპ. ღარიბებს უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები შეთანხმებით. სამკურნალოს დირექტორი მედიც. დოქტორი **ბ. ა. ნავასარდიანი.**

გამოცდილი მასწავლებელი

განაგრძობს მეცადინეობას მოსწავლე ქალ-ვაჟთ ყველა დაბალ და საშუალო სასწავლებლებისთვის: გიმნაზიისთვის, რეალურ, კომერციულ, ტეხნიკურ, სამოქალაქო, საფერშლო, რკინის გზის და სასულიერო სასწავლებლებისთვის, ამზადებს ყველა ხარისხის ჩინზე. ერთ და ორ კლასიან მასწავლებლობის ხარისხზე. მსურველს მიიღებს მთელ ხარჯზედაც —პანსიონში, რომელნიც არ იქნებიან აცილებულნი 15 წ. სწავლა მიონაწილეობას მიიღებს სხვა მასწავლებლებიც)

მოლაპარაკება შეიძლება დილის 8 საათ. საღ. 5—8 საათამდე. მეცადინეობა იქნება ორ აღიგას: ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად და ნახალოვკაში, ავჭალის ქუჩაზე, ეაგზლის პირდაპირ.

ადრესი: Авчальская ул. с. д. N 133, кв. 4. (въ Нахалонкѣ противъ вокзала).
(თ—152—20)

საყმაწვილო სურათებიანი ჟურნალი
„ნაკადული“
(წმლიწადი მეექვსე)

1910 წლის პირველ იანვრიდან 19-ს წლის პირველ იანვრამდე მიეცემა ხელიმომწერლებს:

24 წიგნი მცირე წლოვანთათვის 12 წიგნი მოზრდილთათვის.

გარდა ამისა მიეცემა პრემიად 1. მარლეის აჩრდილ,—ჩარლზ დეკენსის მოთხრობა მოთხრობამ იქნება ჩართული სურათები. 2. ქართული მხატვრული ალბომი კუბიკებზე.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ხუთი მანეთი, ნახევარი წლით ორივე გამოცემა—სამი მანეთი; საზღვარ-გარეულ: წლიურად—შვიდი მანეთი; მცირე წლოვანთათვის 24 წიგნი—სამი მანეთი, მოზრდილთათვის 12 წიგნი—სამი მანეთი.

ხელის მოწერა მიიღება ტფილისში. „ნაკადულის“ რედაქციაში (გოლოვინის პროსპექტზე. 8. და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მაღაზიაში თავად-აზნაურთ ქარგლაში).

ბ ო ლ ო ვ ი ლ ი ა
ბ ა ბ ა ნ ა ს ი

ბ. ბ. ბ.